

ΑΕΙΦΟΡΟΣ ~ Κύπρος

A N A Π Τ Υ Ε Η

ΕΚΘΕΣΗ ΣΟΚ

Χωρίς πράσινες επιδόσεις και επενδύσεις

Απογοητευτικές οι επιδόσεις της Κύπρου στο περιβάλλον

Απογοητευτικά στατιστικά στοιχεία για τις «πράσινες» επιδόσεις της χώρας μας επιφύλασσε η περιβαλλοντική αναφορά που εξέδωσε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για κάθε κράτος-μέλος της κοινότητας, το 2008.

Καλύπτοντας τις εξελίξεις σε θέματα όπως το κλίμα και το ενεργειακό πακέτο, η Ανασκόπηση της Περιβαλλοντικής Πολιτικής της ΕΕ για το 2008 θεωρείται ιδιαίτερα σημαντική, καθώς είναι η τελευταία στη θητεία της προηγούμενης Επιτροπής, στην οποία επικεφαλής για το περιβάλλον ήταν ο Έλληνας Σταύρος Δήμας. Πρόκειται για μια ανασκόπηση της πράσινης ανάπτυξης τα τελευταία έτη, εστιάζοντας στις ευκαιρίες για φιλοπεριβαλλοντική οικονομία και στις προκλήσεις που έρχονται τα επόμενα χρόνια.

Αρνητικά ρεκόρ

Σ' αυτόν, η Κύπρος εμφανίζει αρκετές αρνητικές επιδόσεις, κυρίως σε θέματα ενέργειας, διαχείρισης πόρων και ρύπανσης. Ενδεικτικά, ενώ υπογραμμίζεται η προτεραιότητα που δόθηκε πέρσι στο θέμα της διαχείρισης του νερού, καθώς το 2008 ήταν η τρίτη συνεχόμενη χρονιά λιψυδρίας, η Κύπρος ήρθε τελευταία στα 27 μέλη στην εκμετάλλευση των υδάτινων πόρων, στο ισοζύγιο, δηλαδή,

των αποθεμάτων και της κατανάλωσης νερού.

Ιδιαίτερα αρνητικές είναι διαχρονικά και οι μετρήσεις των ρύπων στην ατμόσφαιρα.

Παρόλο που η Κύπρος δεν δεσμεύεται από το Πρωτόκολλο του Κιότο, οφείλει να συμμορφωθεί με την κοινοτική οδοντία για την αγορά ρύπων. Οι αριθμοί, ωστόσο, δείχνουν ότι κάτι τέτοιο θα είναι δύσκολο, αφού η Κύπρος είναι χειρότερη στους 27 σε ποσοστιαία αύξηση εκπομπών, οι οποίες μέχρι το 2008 είχαν αυξηθεί κατά 66% σε σχέση με το 1990, κυρίως λόγω της ενεργειακής πολιτικής και των μεταφορών.

Συνολικά, στην Ευρώπη των 27, η Κύπρος είναι 22η σε εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα ανά κάτοικο. Εξάλλου, μέσα στο 2008 είχαμε οκτώ παραβιάσεις της ευρωπαϊκής νομοθεσίας κυρίως σε θέματα ποιότητας του αέρα.

Εξίσου άσχημες είναι και οι επιδόσεις μας και στον ενεργειακό τομέα, όπου η έκθεση επισημαίνει την εθνική εξάρτηση της χώρας από το εισαγόμενο πετρέλαιο. Συγκεκριμένα, η Κύπρος κατατάσσεται 26η στους 27 στην παραγωγή ηλεκτρισμού από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, έχοντας ποσοστό 0% στην παραγωγή, αλλά και την προσδοκία, σύμφωνα με την έρευνα, ότι το 2010 θα φτάσουμε το 6%. Στο θέμα των αποβλήτων, η χώρα μας έρχεται 25η στην ΕΕ στην παραγωγή τους, με 754 κιλά οι-

κιακά απόβλητα ανά κεφαλή. Από αυτά, στέλνουμε το 87,3% σε χωματερές, την ώρα που ο αντίστοιχος μέσος όρος στην ΕΕ είναι 56,5%. Τέλος, η Κύπρος κατατάσσεται 23η στις εκτάσεις καλλιέργειών με βιολογικά προϊόντα.

Και κάποια πρόοδος

Η έρευνα, ωστόσο, επισημαίνει και την πρόοδο που έχει επιτευχθεί σε κάποια περιβαλλοντικά ζητήματα, μαζί με τις ανάλογες προσδοκίες. Όπως σημειώνεται, τον Ιούνιο του 2008 ολοκληρώθηκε το Πρόγραμμα για τη Διαχείριση των Παράκτιων Περιοχών, με το οποίο εισάγονται πρακτικές αειφόρου ανάπτυξης. Η αναφορά εκφράζεται θετικά και για το Εθνικό Πλάνο για την Καταπολέμηση της Ερημοποίησης, του οποίου η επικύρωση εκκρεμεί στο Υπουργικό Συμβούλιο, με το οποίο ορίζονται μια σειρά από μέτρα για την ορθολογική διαχείριση των υδάτινων αποθεμάτων, την πρόωση αειφόρων αγροτικών πρακτικών κτλ. Σημειώνεται, τέλος, ότι η Κομισιόν αναμένει, μέσα στο 2013, την έναρξη λειτουργίας του Ενεργειακού Κέντρου στο Βασιλικό, κάτι που, ωστόσο, δύσκολα θα επιτευχθεί ως τότε.

Πηγή: Εφημερίδα Πολίτης

Cyprus has to show quite a few instances of negative performance, mainly regarding issues of energy, resources management and pollution. As an indication it can be said that while water management was a priority last year, since 2008 was the third consecutive year of drought, Cyprus was the last among the 27 members regarding water resources management that is the balance between water deposits and water consumption. Also our performance in the field of energy is equally as bad, since in the report the dependence of our country on imported oil is mentioned.

In the report there is a favourable mention of the National Plan to Combat Desertification, a plan that has to be approved by the Cabinet of Ministers and a number of measures such as the rational management of the water resources, the promotion of sustainable farming practices etc. are introduced.

ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ JESSICA

Βιώσιμα σχέδια αστικής ανάπτυξης

Μνημόνιο Συνεργασίας με σκοπό την ενίσχυση της συνεργασίας τους για τη χρηματοδότηση ολοκληρωμένων σχεδίων αστικής ανάπτυξης στην Κύπρο υπέγραψαν, πρόσφατα η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ) και το Γραφείο Προγραμματισμού της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Το Μνημόνιο υπέγραψαν εκ μέρους της τράπεζας ο **Πλούταρχος Σακελλάριος**, Αντιπρόεδρος της ΕΤΕπ, και ο **Ανδρέας Μολέσκis**, Γενικός Διευθυντής του Γραφείου Προγραμματισμού της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Το Μνημόνιο εκφράζει την πρόθεση χρησιμοποίησης της πρωτοβουλίας JESSICA (Joint European

Support for Sustainable Investment in City Areas – (Κοινή ευρωπαϊκή υποστήριξη για βιώσιμες επενδύσεις σε αστικές περιοχές) στην Κύπρο, μέσω της δημιουργίας ενός Ταμείου Χαρτοφυλακίου (**Hold-ing Fund**) του JESSICA.

Η πρωτοβουλία JESSICA αναπτύχθηκε από κοινού από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και την ΕΤΕπ, σε συνεργασία με την Τράπεζα Ανάπτυξης του Συμβουλίου της Ευρώπης, με σκοπό την προώθηση των αστικών έργων, την επιτάχυνση της αναζωογόνησης αστικών περιοχών και τη βελτίωση των ευρωπαϊκών πόλεων. Επιλέξιμα προς χρηματοδότηση είναι μόνο τα έργα που αποτελούν μέρος ολοκληρωμένων προγραμμάτων αστικής ανάπτυξης, τα

οποία εγγυώνται τη συνάρεια μεταξύ των έργων και την περιβαλλοντική ποιότητά τους.

Διευκρινίζεται, πώς ο μηχανισμός JESSICA επιτρέπει τη διοχέτευση κεφαλαίων από τα διαρθρωτικά ταμεία της ΕΕ σε έργα που είναι ελκυστικά για τις ιδιωτικές επιχειρήσεις, αλλά χρειάζονται χρηματοδοτική στήριξη από το Δημόσιο. Τα επιστρεφόμενα κεφάλαια, καθώς και οι αποδόσεις των έργων, μπορούν να επαναχρησιμοποιούνται για τη χρηματοδότηση νέων αστικών έργων.

Κατά την τελευταία πενταετία, η ΕΤΕπ έχει χορηγήσει σχεδόν **30 δισ. ευρώ** για επενδυτικά σχέδια στους τομείς των αστικών μεταφορών και της αστικής ανάπτυξης σε πολυάριθμα κράτη μέλη της ΕΕ,

A Memorandum of Cooperation for the strengthening of the cooperation for the financing of integrated urban development plans in Cyprus was signed recently between the European Investment Bank and the Planning Office of the Republic of Cyprus.

The Memorandum was signed on behalf of the Bank by Ploutarhos Sakellaris, Vice-President of the EIB and Andreas Moleski, General Director of the Planning Office of the Republic of Cyprus.

In the Memorandum the intention to use the JESSICA (Joint European Support for Sustainable Investment in City Areas initiative in Cyprus through the creation of a Holding Fund of JESSICA is expressed.

In the agreement that was signed in Cyprus the creation of a Holding Fund is provided for that will invest, via urban development funds, on projects submitted by the local authorities or are included in public – private sector partnerships, focussing on projects that aim to integrated and sustainable urban development.

αποκτώντας έτσι σημαντική εμπειρία στην κατάρτιση και στη χρηματοδότηση τέτοιων σχεδίων. Εφόσον της ζητηθεί από τους φορείς των έργων, η ΕΤΕπ θα εξετάζει τη δυνατότητα συμμετοχής της και με χρηματοδοτήσεις από τους ίδιους πόρους της στα έργα αστικής ανάπτυξης που υποστηρίζει το JESSICA.

Η συμφωνία που υπογράφηκε με την Κύπρο προβλέπει τη δημιουργία ενός ταμείου χαρτοφυλακίου το οποίο θα επενδύει, μέσω ταμείων αστικής ανάπτυξης, σε έργα που υποβάλλονται από αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης ή υπάγονται σε δομές συμπράξεων δημόσιου-ιδιωτικού τομέα, εστιάζοντας στα έργα με σκοπό ολοκληρωμένη και βιώσιμη αστική ανάπτυξη.

Δηλώσεις Σακελλάρη

Ο Ανυπέρθετος της ΕΤΕπ, Πλούταρχος Σακελλάρης, αρμόδιος για τις δραστηριότητες της Τράπεζας στην Κύπρο, με την ευκαιρία της υπογραφής του Μνημονίου δήλωσε τα : «Είμαι ευτυχής που η Κύπρος συνεργάζεται μαζί μας για τη χρησιμοποίηση των πόρων των διαρθρωτικών ταμείων της ΕΕ με

σκοπό την υποστήριξη ολοκληρωμένων και βιώσιμων σχεδίων αστικής ανάπτυξης. Όλο και περισσότερα κράτη μέλη και περιφέρειες της ΕΕ αποφασίζουν να αξιοποιήσουν τους καινοτόμους χρηματοδοτικούς μηχανισμούς για τη στήριξη έργων που εντάσσονται σε σημαντικά προγράμματα αστικής ανάπτυξης. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό στο πλαίσιο της σημερινής κρίσης».

Δραστηριότητα της ΕΤΕπ στην Κύπρο

Η χρηματοδοτική δραστηριότητα της ΕΤΕπ στην Κύπρο άρχισε το 1981 και σημείωσε αύξηση από το 1996 και εξής, μετά την έναρξη των διαπραγματεύσεων για την ένταξη της χώρας στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Στα επόμενα 12 έτη, οι συνολικές χορηγήσεις της ΕΤΕπ στην Κύπρο υπερέβησαν συνολικά το 1,5 δισ. ευρώ.

Το ήμισυ σχεδόν του ποσού αυτού χορηγήθηκε μετά την προσχώρηση της χώρας στην ΕΕ το 2004. Κατά την πενταετία 2004-2008, η ΕΤΕπ χορήγησε συνολικά 645 δισ. ευρώ για τη χρηματοδότηση επενδυτικών σχεδίων στην Κύπρο,

με σκοπό την προαγωγή των στόχων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των προτεραιοτήτων της ΕΤΕπ: Το 49% του συνόλου των χρηματοδοτήσεων της ΕΤΕπ στην Κύπρο κατά την εν λόγω περίοδο αφορούσε την καταπολέμηση της ρύπανσης του περιβάλλοντος και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής. Σε όλες σχεδόν τις μεγάλες πόλεις – Λευκωσία, Λεμεσό, Λάρνακα και Πάφο – χρηματοδοτήθηκαν σημαντικά έργα αστικής υποδομής, και κυρίως δίκτυα ύδρευσης και αποχέτευσης.

Το 27% του συνόλου των χρηματοδοτήσεων της ΕΤΕπ στην Κύπρο κατά την περίοδο αυτή αφορούσε σύνθετα σχέδια υποδομών υψηλής προτεραιότητας – όπως π.χ. ένα σχέδιο ανάπτυξης της υποδομής μεταφορών σε συνδυασμό με αστικά έργα και υποδομές πληροφορικής και επικοινωνιών για δημόσιες υπηρεσίες – ενώ το 20% αφορούσε τον ενεργειακό τομέα – μεταξύ άλλων την κατασκευή νέων μονάδων ηλεκτροπαραγωγής συνδυασμένου κύκλου και εσωτερικής καύσης στον Βασιλικό και στη Δεκέλεια. 32 εκατ. ευρώ χορηγήθηκαν για τη χρηματοδότηση έργων σε συνεργία με το Ταμείο Συνοχής και τα διαρθρωτικά ταμεία.

Πρόγραμμα ποιότητας για τις κατασκευές

Με παρουσία κυβερνητικών αξιωματούχων άλλων επισήμων και εκλεκτών καλεσμένων πραγματοποιήθηκε Ημερίδα με θέμα "Μελέτη της αποσάθρωσης των αδρανών με στόχο τη βελτίωση της ανθεκτικότητας του παραγόμενου σκυροδέματος - ΙΠΕ, ΝΕΠΡΟ/0506/10", στο χώρο της Δημοσιογραφικής Εστίας στη Λευκωσία, όπου παρουσιάστηκαν τα πορίσματα του συγκεκριμένου ερευνητικού έργου. Το συγκεκριμένο ερευνητικό έργο, το οποίο έτυχε έγκρισης και χρηματοδότησης από το Ίδρυμα Προώθησης Έρευνας το Δεκέμβριο του 2006, ασχολήθηκε με τη μελέτη της αποσάθρωσης των αδρανών με στόχο τη βελτίωση της ανθεκτικότητας του παραγόμενου σκυροδέματος.

Ανάδοχος φορέας ήταν η Ομοσπονδία Συνδέσμων Εργολάβων Οικοδομών Κύπρου (Ο.Σ.Ε.Ο.Κ.) με συνεργάτες για το ερευνητικό έργο το Πανεπιστήμιο Κύπρου (Τμήμα Πολιτικών Μηχανικών και Μηχανικών Περιβάλλοντος), το Τμήμα Δημοσίων Έργων, το Τμήμα Γεωλογικής Επισκόπησης, τα Λατομεία Μοσφιλωτής, η Σκυροθραυστική Εταιρεία ΚΑΟΣ και ο μελετητής κ. Κόκος Κωνσταντίνου. Το συντονισμό του έργου ανέ-

λαβε ο Γενικός Διευθυντής της Ομοσπονδίας Νίκος Κελεπέσις.

Στο πλαίσιο του προγράμματος διεξήχθη αριθμός δοκιμών χαρακτηρισμού αδρανών ασβεστολιθικής και διαβαστικής προέλευσης από διάφορα λατομεία της Κύπρου. Προκειμένου να επιτευχθεί μια σωστή και ολοκληρωμένη έρευνα, οι δοκιμές πραγματοποιήθηκαν τόσο στα εργαστήρια του Πανεπιστημίου Κύπρου όσο και στα εργαστήρια των Δημοσίων Έργων και του Τμήματος Αναπτύξεως Υδάτων.

Παρουσίαση του Συνοπτικού Οδηγού Χρήσης Κυπριακών Πρότυπων (CYS EN) για αδρανή υλικά έγινε από τον κ. Σάββα Βραχίμη, Ανώτερο Εκτελεστικό Μηχανικό, του Τμήματος Δημοσίων Έργων Υπουργείου Συγκοινωνιών και Έργων. Ακολούθησε παρουσίαση προτύπων δοκιμών ελέγχου ποιότητας αδρανών υλικών - Βιβλιογραφική ανασκόπηση πειραματικών αποτελεσμάτων από την κα. Ρεβέκκα Φούρναρη, Μεταπτυχιακή Συνεργάτη, του Τμήματος Πολιτικών Μηχανικών και Μηχανικών Περιβάλλοντος, Πανεπιστημίου Κύπρου.

Παρουσίαση πειραματικών αποτελεσμάτων ερευνητικού προγράμματος ΝΕΠΡΟ/0506/10 από τον κ. Χριστόδουλο Χατζηγεωργίου, Γε-

ωλογικό Λειτουργό, του Τμήματος Γεωλογικής Επισκόπησης, Υπουργείου Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος και κ. Ιωάννη Ιωάννου, Λέκτορα, Τμήματος Πολιτικών Μηχανικών και Μηχανικών Περιβάλλοντος, Πανεπιστημίου Κύπρου.

Τέλος Σύνοψη - Συμπεράσματα παρουσιάστηκαν από τον κ. Μιχάλη Πέτρου, Αναπληρωτή Καθηγητή, στο Τμήμα Πολιτικών Μηχανικών και Μηχανικών Περιβάλλοντος, Πανεπιστημίου Κύπρου.

Από την εν λόγω μελέτη, εξήχθησαν κάποια συμπεράσματα που καταδεικνύουν ότι έγινε μεν η αρχή, αλλά χρειάζεται να γίνουν πολλά στον τομέα της έρευνας για τη διασφάλιση της ποιότητας του σκυροδέματος.

Η ποιότητα των κατασκευών και η αντοχή τους στο χρόνο είναι πρωταρχικής σημασίας για την οικονομία και την αειφόρο ανάπτυξη του νησιού και βασίζεται σε μεγάλο βαθμό στην ποιότητα των αδρανών υλικών. Από τη δεκαετία του 1970 η Κύπρος εφάρμοσε τα κυπριακά πρότυπα (CYS) ελέγχου της ποιότητας των υλικών αυτών, τα οποία ήταν βασισμένα κυρίως στα βρετανικά πρότυπα (BS). Μετά την τουρκική εισβολή και την απώλεια των λατομείων ανακρυσταλλωμένου ασβεστόλιθου στην οροσειρά της Κερύνειας, νέα λατομεία δημιουργήθηκαν στα πυριγενή διαβασικά πετρώματα της οροσειράς του Πεντάδακτυλου (10 λατομεία), στους υφαλογενείς ασβεστόλιθους (8 λατομεία), και σε ασβεστικό ψαμμίτη (3 λατομεία) στην περιφέρεια του Τροόδου.

Ο έλεγχος του συντελεστή αποσάθρωσης στο κυπριακό πρότυπο (CYS) γινόταν με θεϊκό νάτριο με βάση το πρότυπο ASTM C-88. Μετά το Μάιο του 2004 και την εισαγωγή των ευρωπαϊκών προτύπων CYS EN 12620, CYS EN 13043, CYS EN 13139 και CYS EN 13242, ο έλεγχος του συντελεστή αποσάθρωσης, βάση του προτύπου EN 1367-2, γίνεται με θεϊκό μαγνήσιο, με αποτέλεσμα η ποιότητα των αδρανών να παρουσιάζει τώρα μια τελείως διαφορετική εικόνα. Υλικά που κρίνονταν με το ASTM C-88 εξαιρετικής ποιότητας, με τη νέα μεθοδολογία του EN 1367-2 δεν ικανοποιούν τις πρόνοιες των ευρωπαϊκών προτύπων CYS EN 12620, CYS EN 13043, CYS EN 13139 και CYS EN 13242.

